

A Ko e tala na'e tohi 'e he 'Otua (Siosiuā 24:1-13)

- ❖ Ko e feitu'u na'e fili 'e Siosiuā ki he'ene lea faka'osí, ko e feitu'u fakahisitōlia: ko Sikemi (Sios. 24:1).
 - Ko e fuofua potu ia 'i Kenani na'e 'apitanga ai 'a 'Epalahame (Sen. 12:6)
 - Ko e fuofua potu ia 'i Kenani na'e 'apitanga ai 'a Sēkope (Sen. 33:18)
 - Ko e koloa pē ia na'e ma'u 'e Sēkopé (Sen. 33:19)
 - Na'e tanu ai 'e Sēkope 'a e ngaahi 'otua muli na'e kei ma'u 'e hono fāmilí (Sen. 35:4)
- ❖ Na'e kamata 'aki 'e Siosiuā 'ene tala kiate kinautolu 'a e "ngaahi 'otua kehe" na'e lotu ki ai 'a Tela, ko 'enau kui (Sios. 24:2). Mei ai, na'á ne fakamanatu kiate kinautolu 'i he 'uluaki tokotahá 'a e me'a kotoa pē kuo fai 'e he 'Otuá: Na'á ku to'o; Na'á ku 'omi; Na'á ku fakautuutu; Na'á ku fekau atu; Na'á ku taa'i; Na'á ku 'omi ki tu'a; Na'á ku 'omi koe ki loto; Na'a ku fakahaofi kinautolu; Na'a ku faka'auha kinautolu; Na'e 'ikai te u fakaongo kia Pelami; Na'a ku fakahaofi koe; Na'á ku tukuange kinautolu; Na'á ku fekau'i atu 'a e fanga langó; Na'a ku foaki kiate kimoutolu 'a e fonua (Sios. 24:3-13)

B Ko e ui ki he angatonu (Siosiuā 24:14-15)

- ❖ Hangē ko hono fakaafe'i 'e Sēkope hono fāmilí ke nau tanu honau ngaahi 'otuá kimu'a pea nau toki fakafo'ou 'enau fuakava mo e 'Otuá 'i Pētelí, 'oku fakaafe'i 'e Siosiuā 'a e kakaí ke nau li'aki honau ngaahi 'otuá kimu'a pea nau toki fakafo'ou 'enau fuakava mo e 'Otuá (Sios. 24:14)
- ❖ Na'e pau ke nau manavahē ki he 'Otua mo tauhi kiate ia " 'i he loto mo'oni mo e mo'oni" (Sios. 24:14). Ko e hā 'oku fakahu'unga ki ai 'a e me'á ni?
 - Ke manavahe ki he Otua: Ke fakaha ae fakaapaapa loloto ki he Tokotaha oku lahi ta'efakangatangata iate au, bea ke tali ia ko hoku Tu'i mo hoku Eiki.
 - Ko e tauhi ki he 'Otuá 'i he loto-mo'oni: Ko ha ngāue ta'emele (ko e founa eni na'e fakamatala'i ai 'a e monumanu na'e toki fe'ungamālie pē ki he feilaulaú kapau 'oku "ta'emele" [kakato])
 - Ke tauhi ki he 'Otua 'i he mo'oni: Ke faitōnunga, falala'anga, mateaki, ta'e vahevahe, mo tu'uma'u. Ke faka'ata 'i he'eku mo'ui 'eku fakafeta'i ki he 'Otua 'i he me'a kuo Ne fai 'iate au.

C Ko e fili 'a e kakai (Siosiuā 24:16-21)

- ❖ Ko e hā e tali ki he ui 'a Siosiuá (Sios. 24:16)? Na'e pehē 'e he kakai kotoa 'oku 'ikai ki honau ngaahi 'otua, pea nau tali 'oku taha pē 'enau 'Otua: "ko hotau 'Otua," ko e tokotaha tatau pē na'a ne tataki kinautolu – 'enau ngaahi kui mo kinautolu fakatou'osi – 'o a'u ki he momeniti ko ia (Sios. 24:17-18).
- ❖ I he 'ikai ke ne fakamālō ki he kakai 'i he'enu tu'utu'uní, na'e fai 'e Siosiuā ha tali ta'e'amanekina: "'Oku 'ikai te mou taa ke tauhi 'a e 'Eikí" (Sios. 24:19). Ko ha fakalotosi'i ē!
- ❖ Na'e fanongo 'a Siosiuā ki he fai 'e he'ene ongo matu'a 'a e palōmesi tatau (Eki. 19:8), pea na'a ne sio ki he'ena toutou maumau'i ia 'i he ta'u 'e 40.
- ❖ Na'e a'usia 'e he tali fefeka ko 'ení 'a hono taumu'á. Na'e fakapapau'i 'e he to'utangata fo'ou ke 'oua na'a nau toe fai 'a e ngaahi fehalaaki tatau (Sios. 24:21).

D Ko e fakafo'ou 'o e fuakava (Siosiuā 24:22-28)

- ❖ Ke faka'osi 'aki 'ene lea, na'e kole 'e Siosiuā ke nau to'o 'a e ngaahi 'otua 'oku "'iate kimoutolu," pea ke fakafoki honau loto ki he 'Otua (Sios. 24:23).
- ❖ Ko hono tu'o tolu ia, na'e tukupā ai 'a e kakai te nau tauhi ki he 'Otua (Sios. 24:24). Na'e fakamo'oni'i 'a e fuakavá, pea hangē ko Mōsesé, na'e "'oange 'e Siosiuā kiate kinautolu 'a e ngaahi tu'utu'uni mo e ngaahi lao" (Sios. 24:25).
- ❖ Neongo 'oku makatu'unga 'a e fuakava mo e 'Otua 'i ha feohi mo'ui mo la pea 'oku 'ikai lava ke fakahaa'i kakato ia 'o fakafou 'i ha ngaahi tu'utu'uni noa'ia, ka na'e mahino kia Siosiuā na'e fiema'u ke tuku ha ngaahi fakamanatu mahino 'e tokoni kiate kinautolu ke nau nofo ma'u 'i he fuakava.
- ❖ Na'a ne 'ai ke tohi 'a e fuakava, pea ne fokotu'u ha maka fakamanatu: ko e maka ke hoko ko e fakamo'oni ki he tukupā na'a nau fai (Sios. 24:26-27)

E Ko e hoko atu 'o e talanoa (Siosiuā 24:29-33)

- ❖ 'Oku faka'osi 'aki 'a e tohi 'a Siosiuá 'a e tanu 'e tolu. Ko e taha 'o kinautolu, na'e kikite'i 'i ha ngaahi ta'u 'e laungeau kimu'a, ko hono tanu 'o Siosefa 'i he tofi'a 'o Sēkopé (Sēnesi 50:24–26 ; Sios. 24:32).
- ❖ Ko e to'utangata angatu'u na'e 'alu atu mei 'Isipité, na'e tanu ia 'i he toafá. Ka na'e pau ke tanu 'a e to'utangata fo'ou " 'i honau tofi'a," fakataha mo kinautolu na'a nau nofo ma'u 'i he to'utangata ta'efaitotonu: ko Siosiuā mo 'Eliesa (Sios. 24:29-30, 33).
- ❖ Na'e nofo ma'u 'a e to'utangata fo'ou ko 'ení 'o faitotonu (Sios. 24:31). Kae fēfē 'a e to'utangata hokó (Fkmaau. 2:1011)?
- ❖ Kuo pau ke fai 'e he to'utangata takitaha 'ene fuakava mo e 'Otuá. 'E lava 'e he tui 'a 'enau mātu'á 'o tokoni'i kinautolu ke nau fai 'a e fili 'oku totonú. Ka ko e tu'utu'uní 'oku 'anautolu ia. Tau fai 'etau tu'utu'uni he 'aho ni: "Ko au mo hoku fale, te mau tauhi 'a Sihova" (Sios. 24:15)